

női sírokból kerültek elő. Ezenkívül a Bizánci Birodalom területéről 10, a Birodalom területén kívülről a magyarországi példák nélkül további 5 hasonló, e körhöz tartozó leletet ismerünk.¹¹⁸ Az ozorai analógia központi része hasonló kialakítású, méretben is megegyező az újrónafői darabbal, ami mindazonáltal egyértelműen teljes, ép lelet, és nem medálként használták, hanem fibulaként. A lelet egyedülálló olyan tekintetben is, hogy a tágabb környékről (Moson megye) nem ismert egyetlen kora (illetve középső) avar körhöz köthető lelet sem, a legközelebbi rokonlelőhely légvonalban 60 km-re található K-re, Győr megyében. A táp-borbapusztai lelettől¹¹⁹ azonban mind anyagában, mind készítési technikájában, mind díszítésben jelentősen eltér, és ahogyan a tápi lelet e körön belül külön típusként értékelendő, úgy az újrónafői darab is.

ASZT ÁGNES

367. Valkó, Sziluska-part (Öregszőlők) (KÖH 26454)

(Pest megye) Sza

A már korábban ismert lelőhelyről Kupor Zoltán fémkeresős 21 darab fém kisleletet, köztük honfoglalás kori ruhavereteket, szőlőfürtcsüngős fülbevalót, S-végű karikaékszert, gombokat, késő középkori gyűrűket szolgáltatott be a szentendrei Ferenczy Múzeumba. A lelőhely bejárására, újbóli lehatárolására 2014. november 14-én került sor.

A lelőhely Valkótól DK-re, a Török Úton Túli Dülő elnevezésű, ÉNy–DK-i irányú, 227,5 m tengerszint feletti magasságú kiemelkedésen helyezkedik el. É-ról a Közép-Part, D–DNy-ről a Valkói-Szőlők határolják. Mezőgazdasági művelés alatt áll.

Kiszállásunkkor az egész területet őszi vetésű búza borította. A beszolgáltatott honfoglalás- és középkori fémléletekkel egykorú leleteket a felszínen nem találtunk, azonban nagyszámú szarmata kori szürke kerámia, egy faragott(?) kő és apró *terra sigillata* darabok kerültek elő, főként a terület DNy-i, alacsonyabb részén. A folyóvizek mellett elhelyezkedő kiemelkedés több régészeti korszak népszerűségének kedvező meglepedési helyet biztosíthatott.

A lelőhely határa az eddig feltételezettől ÉNy-i és DK-i irányban is távolabb húzódik, összesen egy nagyjából 1,5 km×150 m-es sávot alkotva.

Munkatársak: Bózsza Anikó, Buránszki Nóra, Kiss Katalin, Patay Róbert régészek.

HERBST ANNA – RÁCZ TIBOR ÁKOS

368. Vasegerszeg határa (Vas megye) Ő, Á, Kk, Kú

Az M86 gyorsforgalmi út tervezett nyomvonalán 2012 márciusában végeztünk terepbejárást.

Családi-erdőtől délre (KÖH 80829): A terepbejárás során Vasegerszeg külterületének K-i részén, az Uraiújfalu határ közelében egy eddig ismeretlen lelőhelyet találtunk. A lelőhely a Családi-erdő D-i csücske előtt helyezkedik el egy markáns, É–D-i irányú kiemelkedésen. A K–Ny-i irányban elnyúló lelőhely kiterjedése: kb. 100×140 m. A lelőhelyet borító sűrű repcés-

ben egy jellegtelen őskori és néhány 16–18. századi kerámiatöredéket találtunk. Elképzelhető, hogy a lelőhely Ny-i irányban a Családi-erdő területére is kiterjed.

A lelőhely területén a gyorsforgalmi út építésére vonatkozó műszaki tervek jelentős bevágást irányoztak elő. Az örökségvédelmi hatóság a lelőhelyen megelőző feltárás nem írt elő. Így a kivitelezés földmunkái 2014-ben régészeti megfigyelés mellett folytak. Ennek során a 108+150 és a 108+250 kmsz-ek között 17 régészeti objektum előkerülését figyeltük meg, melyek feltárása minősített szakfelügyelet keretében történt július 18. és augusztus 1. között. Az előkerült kisebb-nagyobb gödrök, oszlophelyek és egy kút egy 13–14. századi településhez tartoztak.

Kemény-tábla II., Hermina-tábla I. (KÖH 51049): A terepbejárás során megvizsgáltuk a lelőhely érintettségét is. A korábbi terepbejárásokból már ismert,¹²⁰ nagy kiterjedésű lelőhely, a Vasegerszeghez tartozó Keményegerszeg belterületétől DK-re, a Zsédényre vezető földút két oldalán terület el. Terepbejárásunk alkalmával a vetésben talált őskori kerámiatöredékek elsősorban a lelőhely középső részén sűrűsödtek, de kisebb számban mindenhol megtalálhatóak voltak. Római leleteket ezúttal nem találtunk, míg a 15–17. századból származó kerámiák a lelőhely DNy-i végében, egy félköríves dombháton sűrűsödtek. A lelőhely DNy-i fele átlagos intenzitású volt, míg ÉK-en csak szórványosan kerültek elő leletek.

2014 tavaszán megelőző feltárást végeztünk a lelőhelyen az M86 gyorsforgalmi út építéséhez kapcsolódóan. Feltárással kizárólag a tervezett műtárgyak, közművezetékek, valamint a vízelvezető árkok területe lett kijelölve, míg a fennmaradó területen a lelőhely védelmét elfedéssel kívánták biztosítani. A humuszolás 2014. március 18. és 25. között régészeti megfigyelés mellett folyt. Az altalaj 30–50 cm mélységben jelentkezett, a D-i alaptest környékén sárgásfehéres lösz, a többi helyszínen vörösarna agyag formájában. A földúttól ÉK-re eső részen az agyagos altalaj már kavicsal kevert volt, ami jelentősen nehezítette a felület megtisztítását. Mivel a lehumuszolt területen a vártak megfelelően régészeti jelenségek kerültek elő, ezért a területen megelőző feltárással volt szükség, amit a szakfelügyelet során lehumuszolt területen végeztünk el április 10. és 17. között.

Összesen 42 településobjektumot bontottunk ki, és dokumentáltunk le, melyek alacsony intenzitást mutatva csaknem a teljes lehumuszolt területen előfordultak. Kivételt kizárólag a főpálya jobb oldali árkanak ÉK-i kétharmada jelentett. A jelenségek kisebb koncentrációját a D-i alaptesttől kissé D-re, a földútkorrekció területén lehetett megfigyelni. Az objektumok zöme oszlophely vagy kisebb méretű gödör volt, előbbieknél gyakran faszénnel kevert folttal jelentkeztek, de nem alkottak felismerhető rendszert. A jelenségek közül egy É–D-i irányú, kanyargó árokszakaszt lehet kiemelni, amely mindkét alaptest, valamint a keresztező földút területén is jelentkezett.

A feltárás során szerény mennyiségű leletanyag került csak elő, amelyek az 50., az 52. és a 94. objektumokból származtak. Az első kettőben kevés, apró, jellegtelen őskori kerámiatöredékek, az utóbbiban mindössze egy, valószínűleg kora újkori vaskés töredéke került elő.

A feltárás során közreműködő munkatársak: Bódy Tamás, Horváth Veronika, Nagy Gergely régészek, Isztin Gyula, Lukács Gábor geodéták.

HORNOK PÉTER

118 Tomka Péter: Christ oder Heide? Das Grab 317 von Táp – Borba. In: Zalai Múzeum 11. Kereszténység Pannóniában az első évezredben (Zalaegerszeg, 2002), 227–228. (Az analógiák rajzos táblán összefoglalva.)

119 Tomka Péter i.m. 211–228.

120 A lelőhely korábbi jelentését lásd: RKM 2005, 330.